

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

โครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ เป็นโครงการที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้ทรงมีพระมหากรุณาธิคุณ โปรดเกล้าให้กรมปศุสัตว์เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินจัดตั้งขึ้น เพื่อช่วยเหลือเกษตรกรผู้ยากจนให้มีโอกาสมีโค-กระบือไว้ใช้แรงงานเป็นของตนเอง โดยการเช่าหรือเช่าซื้อหรือวิธีการอื่นใดในราคาที่ถูกกว่าส่วนราชการองค์กร หรือเอกชน ซึ่งได้ดำเนินการในจังหวัดต่างๆทั่วประเทศ ตั้งแต่ พ.ศ. 2522 จังหวัดหนองคายได้นำโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ เข้ามาดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. 2525 โดยมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการครั้งแรกจำนวน 13 ราย ปัจจุบันมีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการจำนวน 2,362 ราย โดยแยกเป็นเกษตรกรที่เลี้ยงโคแม่พันธุ์จำนวน 843 ราย เลี้ยงกระบือแม่พันธุ์ จำนวน 1,519 ราย แต่การดำเนินงานโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย ประสบปัญหาเรื้อรมมาหลายด้าน ถึงแม้ว่า ในปี พ.ศ. 2544 ทางสำนักงานปศุสัตว์จะได้แก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย แล้วก็ตามแต่เมื่อเริ่มนำ โค-กระบือเข้ามาให้บริการยืมเพื่อการผลิตแก่เกษตรกรรายใหม่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2546 - 2549 ปัญหาการขายสัตว์ที่ได้รับก่อนกำหนดโดยไม่ได้ความเห็นชอบจากทางราชการก็ยังคงเกิดขึ้น และไม่มีการรายงานให้เจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบทำให้การดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร หากปล่อยไว้ไม่ทำการศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นพร้อมทั้งหาสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง เพื่อจะได้หาทางแก้ไขปัญหาดังกล่าว แล้วอาจจะทำให้เกิดความเสียหายอย่างใหญ่หลวงต่อโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย ได้เมื่อผู้วิจัยเข้ามาดำรงตำแหน่งเจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 7 ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย และได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ ตั้งแต่เดือนพฤษภาคม 2548 เป็นต้นมา

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขการดำเนินงานโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย

เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนกำหนดกิจกรรมต่างๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุดอย่างยั่งยืนและนำไปประยุกต์ใช้กับพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย
2. เพื่อศึกษาสาเหตุของปัญหาการดำเนินงานโครงการธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย
3. เพื่อศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการดำเนินงานโครงการธนาคารโค-กระบือ เพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย

ขอบเขตการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ขอบเขตด้านพื้นที่
ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะในพื้นที่ที่มีการดำเนินงานโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย
2. ขอบเขตด้านเนื้อหา
ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ไขปัญหาการดำเนินงานโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย โดยแยกประเด็นการศึกษาไว้ ดังนี้
 - 2.1 ศึกษาปัญหาการดำเนินงานโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย
 - 2.2 ศึกษาถึงสาเหตุของปัญหา
 - 2.3 ศึกษาแนวทางแก้ไข จากปัญหาและสาเหตุที่ได้ มาทำการระดมความคิดเพื่อหาแนวทางแก้ไขจากการจัดประชุมสัมมนาตัวแทนกลุ่มเจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ กลุ่มผู้นำหมู่บ้าน และกลุ่มเกษตรกร

3. ขอบเขตด้านประชากร

ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเฉพาะผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย ประกอบด้วย

3.1 เจ้าหน้าที่ของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย ได้แก่ ข้าราชการและลูกจ้างที่ปฏิบัติงานใน 8 อำเภอ ที่มีโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ

3.2 ผู้นำหมู่บ้าน ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน นายกองค้การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบล อาสาปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน ที่มีโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ

3.3 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ธนาคารโค-กระบือ หมายถึง ธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ

2. เจ้าหน้าที่ หมายถึง ข้าราชการและลูกจ้างของสำนักงานปศุสัตว์จังหวัดหนองคาย

3. เกษตรกร หมายถึง เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการธนาคารโค-กระบือเพื่อเกษตรกรตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย

4. ผู้นำหมู่บ้าน หมายถึง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน นายกองค้การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค้การบริหารส่วนตำบล อาสาปศุสัตว์ประจำหมู่บ้าน จังหวัดหนองคาย

5. ปัจจัยนำเข้า (Inputs) หมายถึงทรัพยากรต่างๆที่จำเป็นในการดำเนินงานโครงการ เช่น ระบบคน ระบบทุนและปัจจัยที่จำเป็นในการทำงาน ระบบสารสนเทศในการจัดการเพื่อการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพ บรรลุประสิทธิผลอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นที่ยอมรับของผู้รับบริการ

6. กระบวนการ (Processes) หมายถึง ขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม (Activities) โดยมีการใช้ทรัพยากรต่างๆอย่างมีมาตรฐานของขั้นตอนการปฏิบัติงาน (Standard operating procedure or SOP) เพื่อให้ได้บริการหรือผลผลิตของหน่วยงานที่มีปริมาณและคุณภาพตามที่กำหนด

7. ผลผลิต (Outputs) หมายถึงผลงานที่ได้รับหลังจากที่ได้กระทำกิจกรรมต่างๆ เสร็จแล้ว จุดมุ่งหมายของการบริหารที่เน้นผลผลิต ก็เพื่อให้ผลผลิตที่กำหนดไว้ล่วงหน้า บังเกิดขึ้นอย่างมีคุณภาพตรงตามความต้องการของลูกค้าหรือผู้รับบริการ ที่ประสิทธิภาพและได้ประสิทธิผล คือบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายที่หน่วยงานวางไว้

8. ผลลัพธ์ (Outcomes) ผลที่ตามมาหลังจากการนำผลผลิตไปใช้ประโยชน์ หรือ ผลลัพธ์คือผลสำเร็จตามตัวชี้วัดวัตถุประสงค์ในระดับโครงการ เป็นผลที่เกิดจากผลผลิต หรือ ผลงานซึ่งก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงติดตามมา

9. ประสิทธิภาพ (Efficiencies) หมายถึง การใช้ความสามารถและความเพียร พยายามเพื่อให้กระบวนการดำเนินงานได้ผลตรงตามมาตรฐานของขั้นตอนการปฏิบัติงาน (SOP) โดยมีต้นทุนในการปฏิบัติงานตามเกณฑ์ความประหยัดที่กำหนดไว้

10. ประสิทธิภาพ (Effetiveness) หมายถึง การติดตามและควบคุมการปฏิบัติงาน ทั้งหมดให้ได้ผลผลิตตามคุณลักษณะเฉพาะด้านต่างๆ (Specifications) หรือตัวชี้วัดตามที่ ระบุไว้ในวัตถุประสงค์ด้วยการใช้ทรัพยากรต่างๆ (Inputs) ที่ไม่มากกว่าที่กำหนดไว้ใน แผนปฏิบัติงาน โครงการ

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. นำข้อมูลจากศึกษาปัญหา สาเหตุ และแนวทางการแก้ไขปัญหาคำเนินงาน โครงการธนาคาร โค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย ไปปรับปรุง แนวทางในการดำเนินงาน โครงการธนาคาร โค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ จังหวัด หนองคาย ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. นำแนวทางการแก้ไขปัญหาคำเนินงาน โครงการธนาคาร โค-กระบือเพื่อ เกษตรกร ตามพระราชดำริ จังหวัดหนองคาย ไปเผยแพร่ในจังหวัดต่างๆที่มีโครงการธนาคาร โค-กระบือเพื่อเกษตรกร ตามพระราชดำริ